

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 20, 67, 68, 69, 71 IR 72
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2019 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį 48¹ dalimi ir ją išdėstyti taip:

„48¹. Totali elektros energetikos sistemos avarija – elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo proceso nutūkimas nustojus veikti visai elektros energetikos sistemai.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 56 dalį ir ją išdėstyti taip:

„56. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (~~toliau – Energetikos įstatymas~~), Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatyme ir kituose teisės aktuose.“

2 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 20 straipsnį 3 dalimi:

„3. Gamintojas, kurio vienetinė elektros energijos gamybos įrenginio galia yra 20 MW ir daugiau, privalo ne vėliau kaip prieš 12 mėnesių pranešti perdavimo sistemos operatoriui apie planuojamą tokio įrenginio laikiną eksploatavimo sustabdymą arba ne vėliau kaip prieš 36 mėnesius apie planuojamą visišką tokio įrenginio eksploatavimo nutraukimą. Tokio įrenginio laikinas eksploatavimo sustabdymas ar visiškas eksploatavimo nutraukimas anksčiau šioje dalyje nurodytų terminų yra galimas tik gavus perdavimo sistemos operatoriaus rašytinį sutikimą arba, jeigu tokio įrenginio eksploatavimas nebūtų galimas dėl techninių priežasčių, kurių nebuvo galima numatyti iš anksto, arba jos yra susijusios su tokio įrenginio darbo resursų pasibaigimu, arba dėl priežasčių, susijusių su teisės aktų reikalavimais dėl teršalų išmetimo į aplinką.“

2. Papildyti 20 straipsnį 4 dalimi:

„4. Perdavimo sistemos operatorius, gavęs gamintojo prašymą laikinai sustabdyti ar visiškai nutraukti elektros energijos gamybos įrenginio eksploatavimą anksčiau šio straipsnio 3 dalyje nustatytų terminų, bet ne anksčiau nei po 4 mėnesių nuo prašymo pateikimo dienos, per 1 mėnesį nuo prašymo gavimo dienos įvertina tokio įrenginio laikino eksploatavimo sustabdymo ar visišką eksploatavimo nutraukimo įtaką elektros energetikos sistemos darbo stabilumui, saugumui, patikimumui ir adekvatumui. Perdavimo sistemos operatorius, nustatęs, jog šis elektros energijos gamybos įrenginys bus reikalingas elektros energetikos sistemos darbo stabilumui, saugumui, patikimumui ir adekvatumui užtikrinti po gamintojo prašyme nurodytos datos, apie tai informuoja prašymą pateikusį gamintoją ir Komisiją. Gamintojas su šiuo elektros energijos gamybos įrenginiu turi teikti perdavimo sistemos operatoriaus nustatytas izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas nuo prašyme nurodytos elektros energijos gamybos įrenginio laikino eksploatavimo sustabdymo ar visišką eksploatavimo nutraukimo datos, bet ne anksčiau nei po 4 mėnesių nuo prašymo pateikimo dienos, iki perdavimo sistemos operatoriaus nustatyto termino, kuris negali būti vėlesnis nei šio

straipsnio 3 dalyje nustatyti terminai.“

3. Papildyti 20 straipsnį 5 dalimi:

„5. Elektros energijos gamybos įrenginio, kurio vienetinė elektros energijos gamybos galia yra 5 MW ir daugiau, valstybinė kontrolė atliekama ne rečiau kaip kartą per metus šio įstatymo 73 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.“

3 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

Papildyti 67 straipsnį 1¹ dalimi:

„1¹. Gamintojų, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) veikimo atnaujinimo po totalios elektros energetikos sistemos avarijos užtikrinimo paslaugas, kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai perdavimo sistemos operatorius gauna pasiūlymą teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas tik iš vieno gamintojo ar kelių tarpusavyje susijusių gamintojų arba kai elektros energetikos sistemos veikimui užtikrinti yra reikalingi visų gamintojų, galinčių teikti tretinį aktyviosios galios rezervą ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas, elektros energijos generavimo pajėgumai ir atveji, nurodytą šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, kai perdavimo sistemos operatorius informuoja gamintoją ir Komisiją, kad gamintojas su perdavimo sistemos operatoriaus nurodytu elektros energijos gamybos įrenginiu turi teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas.“

4 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 68 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Komisija asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje, **gamintojams, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas ir kurių kainos yra reguliuojamos**, taip pat elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui:

1) nustato įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą;

2) nustato įpareigojimus, susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti;

3) įpareigoja pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustato viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ir (ar) pajamų ribą.“

5 straipsnis. 69 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Perdavimo sistemos operatoriaus perdavimo paslaugos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus 2 mėnesiams nuo jų paskelbimo. Gamintojų, kurių parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos yra reguliuojamos, elektros energijos pardavimo ir rezervinės galios kainos ir (ar) nustatyta pajamų riba, skirstomųjų tinklų operatoriaus skirstymo paslaugos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip 45 dienoms nuo jų paskelbimo, o visuomeninės elektros energijos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo. **Gamintojų, kurių teikiamų izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugų kainos yra reguliuojamos, nustatytos kainos ir (ar) nustatyta pajamų riba įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo.**“

6 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 71 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„71 straipsnis. Laikino elektros energijos persiuntimo ~~vartotojams~~ **tinklų**

naudotojams nutraukimo ir ribojimo sąlygos nesant ~~virtotojų tinklų~~
naudotojų kaltės

1. Elektros energijos persiuntimas ~~virtotojams~~ **tinklų naudotojams** gali būti laikinai nutrauktas nesant ~~virtotojų tinklų naudotojų~~ kaltės tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus, tarp jų Energetikos įstatyme nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, arba **igyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus, arba** atliekant naujų vartotojų **ar gamintojų** prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus. Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus ir su tuo tiesiogiai susijusių pagrįstų nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato energetikos ministras.

2. Elektros energijos persiuntimą nutraukti ar apriboti ~~virtotojams~~ **tinklų naudotojams** be išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų elektros energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus, tarp jų esant šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms. Šiais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis ~~virtotojui~~ **tinklų naudotojui** turi būti nedelsiant pranešama apie elektros energijos persiuntimo nutraukimą ar apribojimą.

3. Atlikdami naujų vartotojų **ar gamintojų** elektros įrenginių prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus, elektros tinklų operatoriai gali iš dalies arba visiškai atjungti ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką ir ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas pranešę ~~virtotojams~~ **tinklų naudotojams**.

4. Sprendžiant dėl nuostolių, susijusių su laikinu elektros energijos persiuntimo nutraukimu, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, atlyginimo ir apskaičiavimo vadovaujasi šiomis nuostatomis:

1) tinklų operatorius ~~virtotojui~~ **tinklų naudotojui** neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas Valstybinei energetikos inspekcijai nustačius tokius ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui, taip pat tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti ekstremaliosios padėties ar susiklosčius energetikos sistemoje ar tinklų operatoriaus elektros tinkle ne dėl tinklų operatoriaus kaltės ekstremaliajai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, taip pat susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui ir tada, kai elektros energijos persiuntimo nutraukimas arba apribojimas yra būtinas atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų ir (ar) gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus; **taip pat tinklų operatorius tinklų naudotojui neatlygina jo patirtų nuostolių dėl izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo bandymo, jeigu jie atsiranda dėl aplinkybių, kurios prieš pradėdant izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo bandymą nebuvo ir negalėjo būti numatytos, taip pat jų nebuvo galima išvengti, kontroliuoti ir pašalinti;**

2) elektros energijos persiuntimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal tinklų operatoriaus bei ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis. Nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal tinklų operatoriaus arba ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų dydis nustatomas šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas;

3) prašymą dėl nuostolių atlyginimo ~~virtotojas~~ **tinklų naudotojas** turi teisę pateikti tinklų operatoriumi ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nuostolių atsiradimo dienos. Tinklų operatorius privalo ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo;

4) tinklų operatoriai, nustatę, kad ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** prašymas dėl nuostolių atlyginimo yra pagrįstas, ~~virtotojams~~ **tinklų naudotojams** nuostolius, patirtus dėl elektros energijos persiuntimo nutraukimo ar apribojimo, atlygina per 30 kalendorinių dienų nuo ~~virtotojo~~ **tinklų naudotojo** prašymo išnagrinėjimo dienos, jeigu ~~virtotojas~~ **tinklų naudotojas**

ir tinklų operatorius nesusitaria kitaip. Tinklų operatoriai ~~vardotojų~~ **tinklų naudotojų** prašymus nagrinėja vadovaudamiesi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimais.“

7 straipsnis. 72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 72 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„72 straipsnis. Elektros energijos persiuntimo nutraukimas dėl ~~vardotojų~~ **tinklų naudotojų** kaltės

1. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems ~~vardotojams~~ **tinklų naudotojams**, kurie savo veika sukelia trikdžius ir neigiamai veikia elektros energijos kokybę, jeigu šie ~~vardotojai~~ **tinklų naudotojai**, gavę rašytinį įspėjimą, per 5 dienas nenutraukia šios veikos, arba nedelsiant ir be išankstinio įspėjimo, jeigu dėl ~~vardotojų~~ **tinklų naudotojų** veiksmų kyla perdavimo ar skirstomųjų tinklų avarijos grėsmė arba kenkiama elektros energetikos sistemos saugumui ir patikimumui.

2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems ~~vardotojams~~ **tinklų naudotojams**, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas bei už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų, kiti ~~vardotojai~~ **tinklų naudotojai** – per 10 dienų.

3. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius, iš anksto įspėjęs, šio straipsnio

2 dalyje nustatytais terminais gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems ~~vardotojams~~ **tinklų naudotojams**, kurie nesutinka įleisti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus įgaliotų atstovų į savo teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisų arba nuskaityti jų rodmenų. ~~Vardotojų~~ **Tinklų** naudotojų pareigą sudaryti sąlygas perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriui įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis ir šios pareigos įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 ir 2 dalys įsigalioja 2019 m. lapkričio 1 d.

2. Šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

3. Gamintojams, kurių vienetinė elektros energijos gamybos įrenginio galia yra 20 MW ir daugiau, ir kurie perdavimo sistemos operatoriui iki 2019 m. spalio 31 d. pateikė pranešimą apie planuojamą tokio elektros energijos įrenginio laikiną eksploatavimo sustabdymą ar visišką eksploatavimo nutraukimą, taikomas iki 2019 m. spalio 31 d. galiojęs teisinis reguliavimas.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliota institucija iki 2019 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas